

Parallelsessie Informatie en Ontmoeting & Beraad en Advies 9 oktober 2025
Controleplan accountant
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer B. Bahlmann
Griffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Notulist:	mevrouw J.M. Kiep-de Jongh
Raadsleden/ fractieassistenten:	
Stadsbelang:	de heer D. van Veen
Democraten Gorinchem:	---
PvdA:	de heer A. Hachhouch
VVD:	de heer E. van Ekeren mevrouw T. van 't Westende
ChristenUnie/SGP:	de heer A. Krol
Gorcum Actief:	mevrouw E. Hamann
D66:	de heer I. Tekir
CDA:	---
SP:	de heer P. van Andel
Portefeuillehouder:	mevrouw M. Molengraaf
Ambtelijke ondersteuning:	de heer T. van Zessen
Gasten:	de heer Schuijt, ETL Accountants

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Controleplan accountant

Jaarlijks stelt de raad het controleplan van de accountant vast. De raad krijgt van de accountant de gelegenheid speerpunten voor de accountantscontrole 2025 aan te leveren. Daarnaast stelt de raad het normenkader rechtmatigheid vast. Hiermee voldoen wij aan de financiële verordening 2025.

De heer Schuijt presenteert het controleplan. De controle wordt volgende week gestart. De tolerantiegrens voor 2024 bedroeg 1% van de lasten inclusief dotaties aan de reserves. Binnen deze tolerantiegrens kan een goedkeurende verklaring afgegeven worden. Dit jaar is de tolerantiegrens 2% exclusief de dotaties aan de reserves. Vorig jaar ging het om € 2,1 mln. dit jaar om € 3,5 mln. Het lijkt erop dat het college makkelijker een goedkeurende verklaring kan krijgen, maar er heeft ook nog een derde wijziging plaatsgevonden. Fouten en onzekerheden moeten opgeteld worden, daar waar deze vorig jaar nog apart gewogen mochten worden. Bij elkaar opgeteld mag niet boven 2% uitgekomen worden waardoor de drempel sneller bereikt wordt. Als deze wet er vorig jaar al was geweest had de gemeente Gorinchem gewoon een goedkeurende verklaring gekregen, maar dit was niet voor alle gemeenten het geval.

In de afgelopen jaren werd de getekende controleverklaring afgegeven op de dag van de raadsvergadering waarin de jaarrekening werd vastgesteld. Dit werd gedaan zodat de raad nog steeds de mogelijkheid had om de jaarrekening aan te passen waardoor de controleverklaring formeel geen onderdeel was van de jaarrekening. Ook dit is veranderd; de jaarstukken worden aangevuld met de controleverklaring. De raad mag de jaarrekening pas behandelen op het moment dat de verklaring is bijgevoegd. Het boekwerk moet twee weken eerder gepubliceerd worden.

In augustus heeft het controleteam de belangrijkste speerpunten bepaald. De schattingen binnen de grondexploitatie Groote Haar krijgen bijzondere aandacht en voorts wordt gekeken naar de fasering die van invloed kan zijn op de waardering en eventuele tussentijdse winstneming. De andere speerpunten betreffen de voorzieningen want ook hierbij is sprake van schattingen die van invloed kunnen zijn op de hoogte van de voorziening (meerjarenonderhoudsplan en riolering). Planningen blijken soms optimistisch te zijn door capaciteitsgebrek of andere prioriteiten waardoor de voorziening niet juist gewaardeerd is. Voorts wordt gekeken naar het risico dat het college en het management de interne beheersing kunnen doorbreken conform de beroepsregels maar dit is een theoretisch risico. Het laatste speerpunt betreft de grondverkopen, mochten deze plaatsvinden, omdat dit transacties zijn die zelden voorkomen, maar wel een hele hoge waarde hebben. Afsluitend geeft hij aan dat hij benieuwd is welke speerpunten de raad wil meegeven.

De heer Van Veen merkt op dat het push left principe gehanteerd wordt om aan de voorkant fouten te voorkomen, maar inmiddels is het al tien maanden later.

De heer Schuijt reageert dat bij fouten die gemaakt zijn in de eerste tien maanden wordt gekeken of dit in de interne beheersing zit en als dat het geval is of er een aanbeveling gedaan kan worden om ervoor te zorgen dat deze fouten in de toekomst voorkomen worden. In de publieke sector worden de three lines of defence vaak gebruikt. De eerste lijn is het proces (de uitvoering). De tweede lijn is de ondersteuning. De derde lijn is de interne audit. Push left betekent dat fouten in de derde lijn niet voorkomen omdat de eerste lijn die fouten voorkomt. In de managementletter van vorig jaar is uitvoerig beschreven welke aanbevelingen dit eventueel zijn.

De heer Van Veen concludeert hieruit dat de aanbevelingen die nu worden gedaan betrekking hebben op de jaarrekening voor 2026. *(Dat is het geval)*.

De heer Hachhouch begrijpt dat diverse gemeenten door het verschuiven van de tolerantiegrens vorig jaar in de problemen zouden zijn gekomen en vraagt welke lessen hiervan geleerd kunnen worden.

De heer Schuijt antwoordt dat enkele andere gemeenten binnen zijn portefeuille geen goedkeurende verklaring zouden hebben gekregen omdat er nu een optelling gemaakt moet worden. Het grensbedrag wordt hoger dan de nieuwe tolerantie maar dat is voor Gorinchem niet het geval. Afwijkingen komen voornamelijk voor in het Sociaal Domein. Gemeenten vinden het moeilijk om aan te tonen dat prestaties in de zorg geleverd zijn (vooral Jeugdwet en WMO). Gorinchem heeft dit goed op orde, alleen in PGB 2.0 zitten onzekerheden, maar dat komt omdat dit proces landelijk niet optimaal ingericht is. Desgevraagd geeft hij aan dat in Gorinchem de processen in de eerste, tweede en achteraf in de derde lijn zodanig ingericht zijn dat de organisatie cliënten en zorgleveranciers verzoekt om aan te tonen dat er zorg is geleverd. Als wordt gesteund op de prestatielevering van de zorgleveranciers is de gemeente afhankelijk van de oplevering daarvan naast het gegeven of er een goedkeurende verklaring wordt verstrekt.

De heer Krol wijst op termen die door elkaar gebruikt worden (fouten, risico's, onrechtmatigheden, fraude) en informeert of in het geval er sprake is van fraude dit zichtbaar is in het verslag. Vorig jaar was sprake van een paar miljoen aan onrechtmatigheden met grotendeels een meerjarige doorwerking. Hij vraagt of er al beeld is hoeveel van het bedrag dat vorig jaar als onrechtmatig is aangemerkt overgaat naar dit jaar. Hij informeert of hij de rapporteringstolerantie zo moet verstaan dat in het geval er onrechtmatigheden worden gezien lager dan € 125.000 deze niet meegenomen worden in de telling. Afsluitend vraagt hij of de raad twee risico's moet kiezen uit de vijf genoemde risico's.

De heer Schuijt antwoordt dat de speerpunten van de raad additioneel op de reeds genoemde speerpunten zijn. De rapporteringstolerantie is door de raad vastgesteld. Alle fouten en onzekerheden boven dit bedrag worden individueel gerapporteerd met oorzaak, et cetera. Als het om een onrechtmatigheid in het verslag van het college gaat (getrouwheid), wordt dit in zijn verslag opgenomen. Als het gaat om fraude is hij verplicht om dit apart te rapporteren en voordat dit in het verslag vermeld wordt moet dit aan de griffie gemeld worden.

De heer Tekir informeert naar de afstemming met de accountant bij financiële verordeningen, het verloop van de procedure bij eventuele bevindingen. De accountant controleert ook op de naleving van wetten. De Wet open overheid (Woo) is onlangs geactualiseerd en aangescherpt. Zijn fractie zou graag zien dat daar als aanvullend speerpunt op toegezien wordt omdat hij uit de turap heeft begrepen dat gemeenten vaak wachten met het uitvoeren van deze taken.

De heer Schuijt kijkt vooral naar de interne beheersing rondom de uitvoering van de wet en vindt dit een goede suggestie. De afstemming over de wijzigingen in de financiële verordeningen verloopt goed, de opmerkingen die zijn gemaakt zijn verwerkt en het resultaat is aangeboden aan de raad. Als er behoefte is om bevindingen vanuit de interim controle met de raad te bespreken dan wordt dit vermeld in het accountantsverslag en de boardletter. In het geval het gaat om bevindingen die het college niet kenbaar wil maken aan de raad dan wordt de escalatieladder gehanteerd. De accountant is er voor de raad en neemt dit soort zaken serieus. Bij meningsverschillen wordt vanzelfsprekend geëscaleerd, dit is eigenlijk nog nooit gebeurd, maar hierin is wel voorzien.

Mevrouw Van 't Westende merkt op dat de Woo niet toeziet op de financiële processen en verzoekt om verduidelijking.

De heer Tekir verduidelijkt dat de accountantscontrole wel betrekking heeft op de naleving van wetten en de borging van een goede uitvoering. Procedures en processen moeten helder zijn en er moeten voldoende maatregelen getroffen worden zodat de wet ook nageleefd wordt. Dit vooral in het licht van een actuele wet met, in zijn beleving, strengere eisen die het toezien daarop waard zijn.

Mevrouw Van 't Westende vraagt of dit niet meer een taak zou zijn voor de Rekenkamer.

De heer Tekir verzoekt de accountant aan te geven in hoeverre het naleven van de Woo geschikt is als speerpunt. Wat hem betreft is het ook prima als de Rekenkamer hier een keer naar kijkt.

De heer Krol deelt de twijfel om de Woo als speerpunt aan te merken. De grondexploitatie wordt als risico aangemerkt als het gaat om de waardering. In het afgelopen jaar zijn er veel kosten gemaakt binnen de grondexploitatie Groote Haar. Zijn fractie is vooral benieuwd of het effect van de uitgaven die gedaan zijn nog passend is binnen de businesscase. Voorts noemt hij het voornemen van het college om wat strakker subsidies te verstrekken en daarom verzoekt hij te toetsen hoe de verantwoording aansluit op de beschikkingen.

Mevrouw Van 't Westende noemt als speerpunt de controle op het proces of de raad tijdig wordt geïnformeerd bij financiële afwijkingen.

De heer Van Andel verwijst naar de brief van het college over de inhuur van externen met het percentage daarvan op de totale personeelskosten waarbij aangegeven is dat de door de raad bij motie gestelde norm niet gehaald wordt. Zijn fractie heeft behoefte aan meer duidelijkheid, pakken andere gemeenten meer zelf door?

De heer Schuijt reageert dat er een benchmark gedaan zou kunnen worden naar het trendmatig verloop in externe inhuur bij andere gemeenten.

De heer Van Andel verduidelijkt dat het hem meer gaat om het waarom er niet lager uitgekomen kan worden aangezien het om behoorlijke bedragen gaat.

Wethouder Molengraaf wil niet treden in de speerpunten die de raad aan de accountant meegeeft, maar de vraag die nu wordt gesteld is eigenlijk een vervolgvraag.

De heer Van Andel reageert dat dit een beetje een dilemma is voor hem en daarom noemt hij dit.

Wethouder Molengraaf denkt dat er een onjuist instrument wordt ingezet. Het college kan verzocht worden om een vergelijking met andere gemeenten en daarover te rapporteren.

De heer Van Andel trekt zijn vraag in.

De heer Van Veen merkt aangaande objectiviteit op dat de accountant een vraag of verzoek zou kunnen krijgen om andere activiteiten te doen en vraagt of er een voorbeeld uit de praktijk genoemd kan worden.

De heer Schuijt antwoordt dat dit kan zijn ondersteunen bij de implementatie van een nieuw financieel systeem of het maken van een belastingkader. Dat kan niet want dat moet hij vervolgens zelf controleren. Het controleren van een subsidie is wel passend. In de gedrags- en beroepsregels is opgenomen wat wel en niet kan.

De heer Van Veen heeft geen aanvullend speerpunt. Zijn fractie wil graag binnen het budget voor de accountant blijven.

Mevrouw Hamann hoorde extra aandacht voor schattingen en investeringen in Groote Haar en vraagt of de mogelijke gevolgen van de netcongestie voor de uitgifte van gronden daarbij betrokken kunnen worden.

De heer Schuijt antwoordt dat dit al een speerpunt is. Op het moment dat de investeringen die zijn gedaan leiden tot een vertraging of een versnelling van het project dan blijkt dit uit de correcties. De interne beheersing rondom een subsidieproces zou een speerpunt kunnen zijn, net als de tijdigheid van informatievoorziening, maar dit zijn speerpunten die twee jaar geleden ook meegegeven werden. Hij begrijpt de feedback dat de Woo geen directe financiële gevolgen heeft, maar als de gemeente hier niet aan voldoet dan kunnen er in de toekomst wel grote financiële gevolgen ontstaan.

B&A-gedeelte

De voorzitter constateert dat onderstaande speerpunten genoemd zijn:

- Effecten businesscase Groote Haar
- Toetsing subsidiekader
- Naleven wet- en regelgeving Woo
- Controleproces tijdig informeren financiële afwijkingen

De heer Krol begrijpt dat de kosten die dit jaar al voor Groote Haar gemaakt zijn eigenlijk al zijn opgenomen in de speerpunten. Een verdieping van de subsidies merkt hij als interessant aan. Hij twijfelt of het gesprek over het naleven van de Woo via de accountant moet gaan.

De heer Tekir merkt op dat de accountant kijkt naar de naleving en borging van processen en maatregelen in alle werkzaamheden, niet zo zeer de politieke vraag die daarmee zou kunnen samenhangen. Hij acht het goed als er een toets volgt of procedures correct

ingericht zijn en of de nieuwe bepalingen van de Woo intern bekend zijn, wellicht als opmaat voor een rekenkameronderzoek maar zo ver wil hij nu niet vooruit blikken. Het subsidiekader en de informatiebehoefte van de raad zijn wat hem betreft relevante speerpunten, maar omdat dit laatste twee jaar geleden al is gevraagd is dat nu niet meer actueel. Zijn fractie kiest voor de Woo als speerpunt.

De heer Hachhouch merkt op dat prima is onderbouwd waarom de Woo past binnen de controle en daarom kan zijn fractie dit speerpunt ondersteunen. De suggestie vanuit de VVD is al eens gecontroleerd, maar dit kan opnieuw opgepakt worden voor komend jaar.

De heer Van Andel krijgt geen gevoel bij de Woo als speerpunt. Daarvoor zou hij moeten weten hoe degene die een Woo-verzoek indient daarop terugkijkt (hoe de procedure is verlopen, hoe lang het heeft geduurd).

De heer Tekir vult aan dat de aanscherping gaat over de passieve informatieplicht vanuit het college, actieve informatieplicht, Woo-verzoeken, geheimhouding. Het is bekend dat dit voor Gorinchem een aandachtspunt is en daarom wil hij daar liefst zo vroeg mogelijk een toets op krijgen zodat er eventueel maatregelen en acties opgezet kunnen worden in plaats van straks met de gevolgen geconfronteerd worden.

Mevrouw Van 't Westende merkt aangaande actieve informatieplicht op dat wanneer er geen significante bevindingen zijn geweest dit nog steeds relevant is maar geen aanleiding voor een extra speerpunt. Zij worstelt ook met de tastbaarheid van de Woo en de rol van de Rekenkamer daarin, maar tegelijkertijd snapt zij dat er niet gewacht moet worden totdat een feit zich voordoet. Ondanks de reactie van de heer Schuijt blijft de worsteling bestaan.

Mevrouw Hamann vraagt zich ook af of de accountant de aangewezen persoon is om te bekijken of de Woo goed wordt toegepast. Grote Haar is al als speerpunt aangemerkt. Zij kan zich vinden in het bekijken van het subsidiekader evenals de financiële afwijkingen.

De heer Schuijt reageert dat het niet zo zeer gaat over het naleven van wet- en regelgeving, maar de toetsing van het proces in de interne beheersing om vast te kunnen stellen hoe de organisatie vaststelt dat zij voldoet aan wet- en regelgeving. Dit past binnen de taakomschrijving van de accountant vanuit de natuurlijke adviesfunctie. Is er een proces omheen gebouwd, is de kennis aanwezig, zijn de rapportagelijnen aanwezig. Het is een technische benadering, geen politieke. Het subsidiekader en financiële afwijkingen zijn twee jaar geleden beoordeeld. Voor het subsidiekader zijn wat stevige suggesties gedaan, daar wordt flink aan gewerkt en daar zou een actualisatie op gegeven kunnen worden.

Mevrouw Van 't Westende kan zich vinden in als speerpunt benoemen van het subsidiekader.

De heer Van Veen kiest voor de Woo en het subsidiekader.

De heer Hachhouch sluit zich hierbij aan.

De heer Van Andel kiest alleen voor het subsidiekader.

De heer Tekir begrijpt niet waar bij de Woo de spanning ligt aangezien het geen politieke toets is.

De heer Van Andel verduidelijkt dat het kiezen voor de Woo als speerpunt hem overvalt, maar hij is wel bereid om deze keuze te steunen ondanks zijn persoonlijke twijfels.

De heer Tekir stelt voor om de tijd tot aan de vergadering te benutten om te kijken wat een goede manier is om dit speerpunt op te pakken, via de Rekenkamer of op een andere manier.

De heer Krol geeft aan dat dit onderwerp momenteel politiek gevoelig ligt en daarom is hij geen voorstander van het verlengen van dit gesprek door het hier in de raad met elkaar over te hebben. Hij begrijpt van de accountant dat er een apolitieke toets ingeregeld is, een meerderheid zou hiervoor willen kiezen en daarom kan zijn fractie zich aansluiten maar wel met een vraagteken.

Mevrouw Van 't Westende zou het fijn vinden als dit wordt verwoord op de manier die zojuist is geschetst dat het echt om een check op de correcte naleving en de borging van de procedures gaat.

Mevrouw Hamann sluit zich hierbij aan.

De heer Van Veen sluit zich eveneens aan.

De voorzitter concludeert dat de raad het subsidiekader en de naleving wet- en regelgeving Woo als speerpunten aanmerkt. Het voorstel wordt als hamerstuk geagendeerd voor de raadsvergadering van 27 november aanstaande.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor de inbreng en sluit de vergadering.

Toezeggingen:

Er zijn geen toezeggingen gedaan.